

Un număr vechi 1 leu

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR : D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR : I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Străinătatea : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6

Vis-à-vis de Palatul Justiției

SUMAR :

L'infraction phénomène social par Thomas Dragu, de d-l I. Tanoviceanu.

JURISPRUDENȚA ROMANĂ :

Inalta Curte de casație, Secțiunii-unite: C. B. Florescu cu Ministerul de finanțe.

Curtea de apel din București s. II : Preotul Economu C. Ionescu cu Radu Popescu.

Judecătoria ocol. Simila, (jud. Tutova) : Gh. Glod cu I. Gold și Primăria com. Căbești.

Judecătoria ocol. III Iași : Sura Kirschen cu M. Himmelbrandt și M. Bărbuță, cu o Observație de d-l D. Alexandresco.

Bibliografii.

L'infraction phénomène social par Thomas Dragu
Paris 1903—220 pag.

Thesa d-lui Th. Dragu atinge cele mai importante cestiuni de filosofie penală, cum de exemplu explicațiunile criminalului și a crimei, divisiunile infracțiunilor, responsabilitatea penală, liberul arbitru și determinismul, etc. etc.

Subiectul era prea vast pentru a putea fi tratat în 220 de pagini de o persoană care e la începutul carierei sale juridice.

Un prim inconvenient său mai bine zis o primă critică ce i se poate adresa e dar vastitatea subiectului.

În afară de aceasta d-l Dragu e prea mult influențat de școala franceză care în materie penală e departe de a juca azi primul rol, și care cel mult luptă să se pună la curentul științei germano-italiane. D-sa cunoaște literatura penală franceză, și din cea italiană numai puținele opere care au fost traduse în limba franceză, cea ce este un neajuns considerabil când cine-va voește să discute și mai ales să combată școala positivă lombrosiană.

Și regretăm aceasta cu atât mai mult cu cât fără ca să admitem toate criticele d-lui Dragu, găsim că d-sa are un spirit critic distins, care unindu-se cu o bună cunoștință a materiei ar putea să dea naștere la opere de însemnată valoare.

Putem chiar să prezicem d-lui Dragu că prin tendința spiritului său, dacă va avea succese ca scriitor, le va avea ca critic, mai mult de cât ca autor de lucrări juridice.

Ziceam că subiectul ales e prea vast.

În adevăr să luăm de exemplu unul din aceste subiecte, care fără îndoială că ar putea forma singur obiectul unei bune tese.

D-l Dragu vorbește în treacăt la sfârșitul tesei sale de cestiunea determinismului, materie de o importanță capitală, fiind-că în realitate acesta este punctul principal al deosibirei între școala penală pozitivă și cea clasică.

Acest subiect d-l Dragu 'l tratează incidental și de și pare că e adversar al liberului arbitru, nu se sfiește vorbind de determinism de a scrie : *superstițiunea deterministă*, și de a afirma că ea ar consista în acea că omul s'ar determina direct și numai după motivele exterioare (pag. 201).

Iată inconvenientul de a trata în treacăt cestiunii de atât de mare importanță ! D-l Dragu pretinde că ar exista determiniști atât de limitați la judecată, în cât să creadă că acțiunile omenești sunt numai rezultatul motivelor exterioare, pe când analiza deterministă cea mai superficială recunoaște motivele interne sau ereditare, și motivele externe sau fisico sociale.

Dacă d-l Dragu a luat această idee de la vreun autor frances, să fie sigur că aceasta e, ca să mă serv de cuvintele lui Enrico Ferri, un fel de spiritualist larvat sau poate un ignorant patent.

De asemeni mi se pare muncă sterilă de a susține, fie chiar pe alte baze, divisiunea tripartită a infracțiunilor. Când știința n'a ajuns până astăzi să dea o bună definițiune infracțiunii, spre a arăta criteriul său distinctiv de alte fapte imorale însă nepedepsite, cum va putea oare ajunge să mai facă și distincțiuni între diferitele infracțiuni. D-l Dragu voește să distingă infracțiunile în acte ireparabile și imorale care se numesc crime (p. 136) în atentate contra proprietății care s'ar numi

delicte și în inobservațiunile regulelor locale care s'ar numi contravențiuni.

Câte se pot zice contra acestei divisiuni arbitrare, și căreia d-l Dragu 'i dă o atât de mare desvoltare !

Deja obiecțiunea pe care și-o face singur că grație acestei teorii tentativele n'ar fi nici-o-dată crime, e destul de slab combătută. Dar afară de aceasta, omorul prin imprudență, după teoria d-lui Dragu ar fi o crimă, pe când incendiarea întregii averi a unui sărac infirm ar fi un delict.

Și, fără să discut mai mult această divisiune, mă întreb care este interesul său ?

Când legiuitorul francez a divizat infracțiunile în crime, delicte și contravențiuni, divisiunea sa era absurdă sub punctul de vedere științific, dar ea avea un foarte mare interes practic, mai ales sub punctul de vedere al competenței jurisdicțiunilor.

Dar divisiunea preconisată de d-l Dragu la ce ar servi ea oare ?

Adaog că ea ne lasă în nedumerire asupra unor infracțiuni.

De exemplu calomnia și injuria în ce clasă intră ?

Ele nu pot fi delicte fiind-că nu se referă la bunuri, atunci va trebui oare să le considerăm ca crime, prin urmare ca infracțiuni mai mari de cât darea de foc a proprietății altuia, or falsul în acte publice sau plăsmuirea de monedă ?

În realitate aceste divisiuni meșteșugite n'au nici-o valoare teoretică sau practică.

Vedeți la medicină.

Gânditu-s'a cine-va să împartă boalele în două sau trei clase, după gravitatea lor, or după probabilitatea mai mare sau mai mică de a scăpa de moarte ?

Sunt negreșit boale de piele, boale interne, boale nervoase etc., dar în acest sens are și știința penală infracțiuni contra persoanelor, contra bunurilor, contra Statului, contra particularilor, infracțiuni politice, infracțiuni de drept comun etc. Aceste divisiuni după obiectul infracțiunii au sensul și utilitatea lor, dar divisiunea sub raportul gravității e condamnată de știință și ori-ce tentativă de a o rehabilita este neputincioasă.

În altă ordine de idei voi observa că d-l Dragu ca elev al școlii franceze admite că crima e un produs al mediului social (pag. 102) și pretinde că d-nii Lombroso, Ferri, Nordau și alții dau crimei o explicațiune biologică.

Amendoué aceste afirmațiuni sunt neîntemeiate.

Mai întâi d-l Lombroso a declarat în repeșite rinduri că nu tăgăduște influența mediului, însă că nu trebuie a exagera această influență. Pe de altă parte e o exagerațiune și chiar o inexactitate a pretinde că crima e o pură producțiune a mediului social, în care elementul individual, provenit din ereditate n'ar juca nici un rol.

Dar acestea sunt cestiuni foarte mari pe care le am discutat cu altă ocaziune, și pe care mă tem a le trata aici de teamă să nu fac și eu ca d-l Dragu care a îmbrățișat prea multă materie în tesa d-sale.

În treacăt și spre a termina cu critica ce facem tesei d-lui Dragu, vom spune că nu era cazul să citeze cu mari laude cuvintele d-lui Durkheim că «Primul lucru ce trebuie să facă sociologul, este ca să definească lucrurile pe care le tratează ca să știe și alții și el de ce este vorba». (Régles de la méthode sociologique), căci aceste cuvinte nu sunt o idee proprie a d-lui Durkheim, ci aproape traducerea textuală a cuvintelor lui Ciceron, dacă nu mă înșel, din tratatul său Despre datorii (De officiis).

Omnis institutio a definitione proficisci debet, ut intelligatur quid sit id de quo disputetur (1).

Incheiū.

Cu toate observațiunile făcute, tesa d-lui Dragu e o bună tesă, și ar fi putut să fie și mai bună, dacă autorul și-ar fi restrâns subiectul. În ceia ce privește puterea de lucru și viitoarele lucrări ale d-lui Dragu, cred că atunci când d-sa se va emancipa de influența școlii și va începe să muncească singur după propriile sale citiri și cu propria sa judecată, va putea să producă lucrări meritorie mai cu seamă pe terenul criticei juridice.

I. Tanoviceanu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secțiuni-unite

Audiența de la 22 Mai 1903

Președenția D-lui C. E. SCHINA, Prim-Președinte

C. B. Florescu cu Ministerul de finanțe

Curtea de compturi.— Perceptor delapidator.— Răspunderea administratorului financiar și a controlorului.— Perceptor fără garanție.— Casul în care răspunde și controlorul pentru delapidările perceptorului.— (Art. 69 din legea de constatare și percepere a contrib. directe; art. 13 al legii comptabilității publice).

Răspunderea controlorilor pentru faptele de delapidare ale unui perceptor nu este absolută ca a administratorului financiar, fiind-că ea nu începe de cât după ce statul a căutat a se despăgubi, pentru sumele delapidate, mai întâi din garanția perceptorului. Dacă însă perceptorul delapidator a fost admis și menținut în funcțiune, ca perceptor, fără să fi depus garanția cerută de lege, răspunderea nu poate fi de cât a administratorului care a propus sau a menținut în funcțiune un perceptor ce nu avea garanție, nu însă și a controlorului care n'are a răspunde de cât numai în cazul când suma delapidată nu s'ar fi putut acoperi din garanție și numai pentru partea ce nu s'ar fi putut acoperi.

Decisiunea 7/903.— Casată în urma recursului făcut de C. B. Florescu decisiunea Inaltei Curți de compturi, secțiuni-unite cu No. 16/902, dată în proces cu Ministerul de finanțe.

(1) Citând după memorie poate că fac vre-o eroare în această citațiune.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d. consilier Gr. M. Buiuciu;

Pe d-l avocat P. Borș în dezvoltarea motivelor de casare;

Pe d-l avocat Zeuceanu în combateri;

Deliberând,

Asupra motivului de casare invocat:

• Exces de putere. De și onor Curte de compturi de astă dată în urma casării stabilește și precizează că percepătorul Al. Dumitrescu n'a avut completă garanție ce era dator să depună pentru a putea avea zisa funcțiune, căci a funcționat având în loc de 3759 lei garanție, numai 1700 lei, adică cu un minus de 2059 lei, totuși mă declară ilegal răspunzător, împreună cu Casierul general pentru suma de 2064 lei, cât s'a ales prin hotărîrea Ministerului de finanțe apelată. În fața art. 67 din legea de percepere, în virtutea căruia, percepătorii se numesc de Ministerul de finanțe după recomandăția Casierilor generali pe a lor răspundere și în fața principiului că, fie-care răspunde de propriul fapt, Curtea urma să pună toată răspunderea numai asupra casierului general care a primit și care a tolerat pe acel subaltern al său, fără depunerea legală și integrală a garanției. Dacă percepătorul avea cauțiunea completă în sumă de 2059 lei, ce n'a vărsat-o deficitul de 2064 lei era tocmai să fie acoperit cu acel prisos, ce a lipsit numai din cauza abuzivei toleranțe a casierului general.

Având în vedere decisiunea supusă recursului din care se constată că recurentul C. B. Florescu, controlor, a fost condamnat de Ministerul de finanțe să plătească solidar cu N. Constantinescu administratorul financiar al județului Dolj, suma de 2064 lei restul deficitului rămas neacoperit din întreaga sumă delapidată de Al. S. Dumitrescu, percepătorul circumscripției 30, Bârza, din jud. Dolj;

Că în contra încheierilor Ministerului de finanțe, C. B. Florescu, făcând apel la Curtea de compturi, această Curte, s. II, prin decisiunea sa cu No. 47/900, i-a respins apelul; că dînsul făcînd recurs, Curtea de casație s. II prin decisiunea sa cu No. 249/901, a admis recursul, și a casat decisiunea Curții de compturi;

Că afacerea fiind trimisă din nou la Curtea de compturi, această Curte, în secțiuni-unite, prin decisiunea sa cu No. 23/901, a respins din nou apelul lui C. B. Florescu;

Că aceștia făcînd recurs și în contra acestei decisiuni, Curtea de casație, s. II, prin decisiunea sa cu No. 194/902, a casat și decisiunea secțiilor-unite ale Curții de compturi trimițînd afacerea din nou acelei Curți spre a o judeca, și această Curte, prin decisiunea supusă azi recursului, a respins pentru a treia oară apelul recurentului C. B. Florescu;

Considerând că Curtea de compturi, prin decisiunea supusă recursului, spre a respinge apelul făcut de recurentul Florescu, invoacă că responsabilitatea controlorului și a administratorului financiar e absolută, în caz de delapidare de către un percepător, afară de forță majoră; că dispozițiile după care percepătorul are a depune o garanție de 5% din debitul anual nu sunt prescrise sub pedeapsă de nulitate, și au a se considera ca o dorință a legiuitorului; că în virtutea unui uz constant percepătorii și-o constituie prin rețineri asupra salariului lor, și ar fi a periclita interesele Statului declarînd pe controlor neresponsabil când percepătorul delapidator n'ar fi avut o garanție completă, întru cât mai toți percepătorii ar fi numiți fără a depune o garanție la intrarea lor;

Că, în fine, recurentul nici n'ar avea interes a se plînge întru cât Statul din vânzarea averii percepătorului delapidator a încasat mai mult de cât lipsea până la completarea garanției cerute de lege;

Considerând, în cât privește răspunderea controlorului pentru faptele de delapidare a unui percepător, ea nu e absolută împreună cu a administratorului financiar precum afirmă Curtea de compturi, fiind-că ea nu începe de cât după ce Statul a căutat a se despăgubi pentru sumele delapidate mai întîiu din garanția

ce percepătorul trebuia să fi depus conform art. 69 al legii de constatare și percepere și art. 13 al legii compatibilității publice; că dacă percepătorul delapidator a fost admis și menținut în funcțiune, ca percepător, fără să fi depus garanția cerută, răspunderea nu poate fi de cât a administratorului care a propus sau a menținut în funcție un percepător, de și n'avea garanția cerută, nu însă și a controlorului care n'are a răspunde de cât și întru cât suma delapidată s'ar fi putut acoperi tocmai din acea garanție;

Că nu se poate înțelege cum în cazul numirii sau menținerii unui percepător care a delapidat și care n'a avut garanția cerută, totuși controlorul asemenea să răspundă împreună cu administratorul financiar, întru cât garanția cerută trebuia să serve înainte de toate pentru despăgubirea fiscului pentru delapidările seversite, și întru cât numirea și menținerea percepătorilor în funcție nu se face după propunerea controlorului și pe răspunderea lui;

Considerând că, apoi, afirmarea Curții de compturi că dispozițiile legii în privința cuantumului cauțiunii ce percepătorii au a depune n'ar fi prescrise sub pedeapsă de nulitate și ar fi o dorință a legii, nu e întemeiată, de oare-ce dispozițiile din legile financiare au un caracter de o potrivă riguros și au a fi aplicate de o potrivă și în mod absolut, și nu ne putem sustrage efectului lor prin distingere precum că cutare sau cutare dispoziție n'ar fi prescrisă sub pedeapsă de nulitate sau că ar fi dorința legii, când nimic nu ne autorisă a face asemenea distingere sau a declara o dispoziție clară și precisă numai ca o dorință, și dacă administrația financiară ar contraveni legilor financiare sau dacă acestea nu s'ar fi observat, Curtea de compturi, în limitele atribuțiilor ce e în drept a îndeplini, are a veghea la respectarea acelor legi;

Considerând că usul constant ce se invoacă de Curtea de compturi nu e recunoscut de Ministerul de finanțe tocmai prin recursul ce face contra decisiunii Curții de compturi, și care de alt-fel ar fi putut să fi renunțat la facerea de recurs, dacă ar fi usul constant sau dacă rigorearea în aplicarea legii ar constitui o perturbare care ar periclita interesele Statului de care și Ministerul de finanțe trebuie să presupunem, într'o stare de lucruri normală, că e destoinic ași da seama;

Considerând că lipsa de interes invocată de Curtea de compturi este numai în aparență, fiind că e constant că Ministerul de finanțe ne putîndu-se despăgubi pentru toată suma delapidată a condamnat și pe administratorul financiar și pe controlorul recurent, ceia ce n'ar fi fost trebuință dacă percepătorul delapidator ar fi avut cauțiunea cerută complet depusă;

Că de alt-fel când e vorba de delapidarea unui percepător întîiu cauțiunea și apoi averea lui personală servă pentru despăgubire, și dacă s'a obținut din vânzarea averii percepătorului mai mult de cât ar fi trebuit pentru a completa cauțiunea, nu se poate zice că recurentul controlor nu e în drept a se plînge, fiind că dacă, în speță, percepătorul ar fi avut cauțiunea complet depusă de la început, Ministerul de finanțe putîndu-se în total acoperi, n'ar fi avut trebuință a mai condamna pe recurent împreună cu administratorul financiar;

Că așa fiind, motivele din decisiunea Curții de compturi, nu sunt de natură a da speței soluția ce dă Curtea de compturi;

Că de aceea motivul fiind fondat are a se admite;

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc.

PREȚ BUN

ofer celor cari posedă și ar voi să vîndă vol. I sau vol. III din *Tratatul de Drept civil* al d-lui D. Alexandresco. Ofertele se vor adresa d-lui Codreanu, la acest ziar, care se însărcinează a vinde colecțiunii complete din această importantă lucrare.

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, Sec. II

Audiența de la 6 Iunie 1903

Președinția D-lui I. CERKEZ, Președinte.

Prețul Iconomu C. Ionescu cu Radu Popescu.

Decisiunea Civilă No. 143.

Testamente. — Acțiune în nulitate a unui testament posterior făcut de un legatar dintr'un testament anterior. — Testament intermediar între aceste două testamente în care nu figurează nici legatarul din primul testament nici cel din ultimul testament. — Dacă pârâtul poate invoca lipsa de calitate a reclamantului.

Intr'o acțiune în nulitate a unui testament, acțiune intentată de legatarul beneficiar al unui testament anterior, legatarul beneficiar al testamentului a cărui anulare se cere nu poate opune reclamantului lipsa sa de calitate de a intenta o asemenea acțiune pe motiv că între primul testament, prin care reclamantul este instituit legatar, și între testamentul a cărui anulare se cere, există un testament intermediar făcut în favoarea unei terți persoane și prin care se prevede revocarea orî cărui testament anterior, întru cât pârâtul în acțiunea în nulitate a testamentului nefigurând în testamentul intermediar nu poate invoca acest testament care pentru dînsul este un act străin, res inter alios acta.

S'au ascultat de d-nii avocați D. N. Comșa și B. Pălineanu din partea oponentului Prețul Iconomu C. Ionescu, în dezvoltarea motivelor de apel și opoziție și d-l avocat I. N. Cesărescu din partea intimatului Radu Popescu, în combateri.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de Prețul Iconomu C. Ionescu contra sentinței trib. Ilfov secția III No. 113 din 1 Februarie 1901, prin care se admite acțiunea intentată contra sa de către Radu Popescu, pentru anularea, din cauză de captațiune a testamentului autentic la No. 14098 din 6 N-brie, 98, ce a făcut în favoarea sa Maria Dumitrescu, ce și zicea și Arion, decedată la 30 Martie 1900;

Având în vedere că Prețul atât la trib., cât și 'naintea acestei Curți, opune acestei acțiuni lipsa de calitate și de interes, bazată pe faptul că Popescu e instituit legatar universal printr'un testament din 16 Aprilie 1891, și că între acest testament și acel din 1898, în favoarea Prețului, mai există un al treilea testament autentic, de aceeași autoare, din 27 Ianuarie 1897, în favoarea unui M. C. Ligda și care prevede revocarea orî cărui testament anterior;

Având în vedere că Prețul nefigurând în acest testament intermediar, el nu-l poate invoca, fiind pentru el un act străin, *res inter alios acta*; că așa fiind, clauza revocatorie din acel testament nu-i profită lui, și ast-fel dînsul nu se poate prevala de ea în interesul său propriu, căci pentru a o putea invoca în folosul celor interesați, adică a celor instituți, ar trebui să fie aceștia în cauză, și Prețul să aibă mandat de a-i reprezenta, cea ce nu e în specie, și în care cas încă n'ar vorbi *in re sua*; că deci beneficiarii testamentului intermediar ne intervenind în cauză, lupta e angajată numai între beneficiarii primului și terțului testament, cel dintâi susținând nulitatea testamentului din 1898;

Având în vedere că de s'ar dovedi nulitatea acestui testament, întregul act s'ar considera inexistent, iar nu caduc, după cum prevede art. 922 și prin urmare, clauza revocatorie din el, în care caz în acțiunea beneficiarilor secundului testament, ar rămâne în vigoare primul testament și dar Popescu, are în vederat, calitate și interes, a cere anularea testamentului din 1898 și finele de neprimire ridicat de Prețul și nefondat;

Având în vedere că în ce privește împrejurările din cari rezultă captațiunea, ele sunt expuse prin hotărîrea apelată, expunere pe care Curtea o adoptă în totul;

Având în vedere că pe lângă considerațiunile indicate de tribunal, mai sunt și altele cari vin în coroborarea lor;

Având în vedere într'adevăr că, Prețul, înaintea trib. a susținut că n'a dat defunctei îngrijiri duhovnicești fiind că nici n'avea darul de duhovnic, fără însă a aduce vre o probă intru aceasta înaintea primei instanțe;

Având în vedere că azi înaintea Curții Prețul aduce un certificat eliberat de P. S. S. Mitropolitul Primat, sub No. 2164 din 28 Maiu 1901, din care rezultă că dînsul n'a fost investit cu darul duhovniciei;

Având în vedere însă că cu toate acestea martora Maria Ionescu afirmă că Prețul Ionescu îngrijea pe defunctă, și această depunere are cu atât mai multă greutate cu cât martora este invocată chiar de Prețul; că dar de aci rezultă un alt element de o gravitate deosebită pentru circonvinerea sistematică a voinței testatoarei;

Având în vedere că împrejurarea că, pe când în ambele testamente anterioare din 1891 și 1897, defuncta împărțea avutul său între diferite rude și amici, prin testamentul din 1898 decedata, dând rudelor 3000 lei, lasă toată averea ei Prețului și 'l autorisă de a «dispune atât de bani, cât și de mobile și argintărie cum va crede de cuviință», arată o schimbare de spirit care denotă că trebuie să fi intervenit o influență străină foarte acaparatoare;

Având în vedere și faptul că prin testamentul atacat defuncta lasă un legat societății clerului român «Ajutorul», despre a cărei existență, după toate probabilitățile, ea nu știa nimic până la apariția Prețului: Stoienescu, Ionescu, etc., detaliu care la rîndul lui aruncă o vie lumină asupra genezei și valoarei acestui testament;

Că din toate acestea Curtea și face convingerea că testamentul de față nu este expresia liberei voințe a testatoarei; Vădînd și dispozițiile art. 140 Pr. civ.

Pentru aceste motive, Curtea respinge opozițiunea, etc.

(ss) D. Giuvaru, G. Flaișlen, V. Pretorian.

Opiniune

Având în vedere că după cum se arată prin motivele expuse la audiența de la 29 Octombrie 1901, legatarul Radu Popescu din primul testament cu data de 16 Aprilie 1891, lăsat de Maria Arion Dumitrescu, n'are calitatea să atace testamentul al treilea al defunctei, de oare-ce legatul, său este deja desființat printr'un testament intermediar autentic cu data de 27 Ianuarie 1897, care conține o clausă expresă revocatorie, și de oare ce, un deținător de drepturi de la sus numita Dumitrescu, precum este în speță Prețul Ionescu, invocă orî ce act al acesteia ce i-ar fi util și prin urmare actul care cuprinde clauza revocatorie;

Că de s'ar admite că aceasta nu se poate și că primul instituit d-l Radu Popescu, are facultate să atace d'a dreptul testamentul ultim trecînd peste cel de al doilea, totuși argumentele de fond ce se invocă contra lui nu stabilesc suficient că beneficiarul acestui testament ultim, Prețul Ionescu a întrebuițat vre-o manoperă dolosivă care să fi fost cauza determinantă a revocării dispozițiilor anterioare făcute în favoarea d-lui Popescu;

Că din depozițiile martorilor ascultați la tribunal rezultă că Prețul Ionescu nu frecuenta casa defunctei, înaintea făcerii testamentului; că nu mergea de cât cu botezul, că nu da cadouri cum trimetea din când în când Popescu; că după ultimul testament care s'a făcut la tribunal Dumitrescu pe atunci sănătoasă, a mai trăit aproape 2 ani;

Că martorii cari se invocă de Popescu sunt mai toți din C.-Lung și nu pot ști prin urmare traiul zilnic al bătrânei, că singurul regret, ce un martor a auzit exprimînd testatoarea, este că a omis niște femei sărace spălătorese dar nu că a desmoștenit pe Popescu, că singura martoră favorabilă mai importantă, Angela Nicolau fostă chiriășe, nu spune nici dînsa, că s'ar fi încercat Prețul să impiedice vre-o corespon-

dență cu d-l Popescu sau să-l denigreze sau să-l oprească să vie, pe cât timp testatoarea a mai fost în viață;

Că martora afirmă, e drept, că în ultimele zile Preotul a zis martorei să se depărteze de patul bolnavei ca să și poată da sfârșitul, dar aceasta era în timpul agoniei, când dispozițiile de ultimă voință nu se mai putea influența sau schimba;

Că dar motivele de sugestiune și capitațiune, ce se invoacă, contra validității testamentului al treilea, nu sunt concluzente, și pe cât timp acest act coprinde de asemenea o clausă rezolutorie categorică, drepturile oponentului R. Popescu se găesc anulate;

Pentru aceste motive, suntem de părere a se admite opoziția și prin consecință apelul făcut de Preotul Iconomu C. Ionescu și a se respinge acțiunea intentată de Radu Popescu.

(ss) I. Cerkez, T. T. Djuvara.

JUDECATORIA OCOL. SIMILA, jud. Tutova

Audiența de la 2 Octombrie 1902

Gh. Glod cu I. Glod și Primăria comunei Căbești

Carte de judecată No. 617

Contravenții la plata acciselor comunale. — Apel. — Dacă trebuie făcut contra procesului-verbal de constatarea contravenției sau contra încheerii primăriei care confirmă acest proces verbal. — Proces-verbal de constatare. — Nulitățile ce se pot admite în contra lui. — Constatarea infrajeciunilor. — Agenți competenți. — Modul de constatare. — Aprobarea procesului-verbal de constatare. — Dacă face parte din procesul-verbal. — Dacă aprobarea neregulată poate atrage nulitatea procesului verbal. — Constatarea infrajeciunii. — Lipsa făptuitorului de la constatare. — Afișarea procesului verbal. — (Art. 180, 184 187 și 192 din legea vămilor; art. 8 din legea pentru constatarea, perceperea și urmărirea veniturilor comunale; art. 104, 105, 108 112, 115, 118 și 120 din regulamentul acestei legi).

1. *Apelul părții căreia i s'a confiscat niște vase cu vin conform legei și regulamentul pentru constatarea și perceperea veniturilor comunale, trebuesc îndreptate contra decisiunii Primăriei care se pronunță asupra confiscării, nu contra procesului-verbal de confiscare.*

2. *Contra procesului-verbal de confiscare nu se pot admite alte nulități de cât acelea rezultând din omisiunea formalităților prescise pentru constatarea infrajeciunilor.*

3. *Constatarea infrajeciunilor la legea de percepere se poate face de toți agenții poliției administrative și judiciare și constatarea, pentru a avea putere legală, va trebui să fie făcută de doi din funcționarii desemnați de art. 105 din regulamentul de percepere. Cestiunea de a se ști dacă unul din acești funcționari numai a asistat pe cel-l'alt, sau a constatat și el infrajeciunea, este o chestiune de apreciere pentru judecată, care poate conchide, din modul cum e redactat procesul-verbal, în redacțiunea căruia nu se cere o formulă sacramentală pentru a se arăta că amândoi agenții au făcut constatarea.*

4. *Aprobarea procesului-verbal pentru constatarea infrajeciunii este faptul, distinct de procesul-verbal, a unei instanțe chemată a judeca infrajeciunea și deci această aprobare nu face*

parte din procesul-verbal de constatare, și de aici rezultă că chiar dacă această aprobare ar fi necompletă sau neregulată, ea nu atrage după sine însăși nulitatea procesului-verbal, care nu poate fi declarat nul de cât dacă se dovește lipsa vre-uneia din formalitățile esențiale arătate în art. 104 și urm. din regulamentul de constatare, percepere și urmărire a veniturilor comunale, sau când nu ar fi fost trimes spre aprobare în 24 ore după încheerea lui, iar primăria nu s'ar fi pronunțat în termen de 5 zile.

5. *Când făptuitorul lipsește, adecă nu este față la constatarea infrajeciunii, este suficientă afișarea procesului-verbal de constatare în 24 ore de la redactarea lui.*

Judecata,

Vezând apelul făcut, în termen, de Gh. Glod agricultor domiciliat în comuna Căbești, județul Tutova, cu petițiunea înregistrată sub No. 15252/902, contra procesului verbal No. 479,902, încheiat de subprefectul plășei Corod Pereschiv împreună cu primarul comunei Căbești, prin care se confiscă trei vase cu vin găsite în pivnița debitului de beături a lui I. Glod din com. Căbești, județul Tutova;

Vezând că, în primul loc, apelul urmează a se respinge ca inadmisibil; și într'adevăr, apelul este pornit contra procesului verbal de confiscare, nu contra decisiunii primăriei comunei Căbești care s'a pronunțat în termen, ce nu a trecut de 5 zile de la comunicarea procesului verbal și contra cărei decisiuni urma a se îndrepta apelul de față conform art. 118 din regulamentul legii pentru perceperea veniturilor comunale;

Vezând și motivele invocate de parte în susținerea apelului său; susținerile făcute în instanță și actele aflate la dosarul procesului de față;

Vezând că primul motiv de apel este că vasele de vin confiscate, nu sunt proprietatea lui I. Glod debitantului, ci a apelantului G. Glod, care nu era dator a face declarațiune la primărie de introducerea acestor vase cu vin, de oare-ce le avea din vicia sa și le ținea în pivnița dată cu chirie lui I. Glod, în partea de pivniță rezervată lui, prin contractul de locațiune;

Vezând că potrivit de art. 192 din legea vămilor, art. 8 legea perceperei taxelor comunale și art. 120 din regulamentul pentru constatarea, perceperea și urmărirea veniturilor comunale din 21 Aprilie 1887, rezultă că procesele verbale constătătoare a infrajeciunilor la legea de urmărire, confiscarea și amendarea contra-venienților, întărite prin decisiunea primăriei, vor face probă înaintea tribunalelor până la inscripțiunea în fals; că ast-fel fiind judecătoriele de ocol, când judecarea apelului cade în competența acestei instanțe, nu vor putea admite contra acestor procese verbale alte nulități de cât acelea rezultând din omisiunea formalităților prescise pentru constatarea infrajeciunilor;

Vezând că, în specie, primul motiv nu este relativ la vre-o nulitate a procesului verbal, bazată pe vre-o omisiune a formalităților prescise pentru constatarea infrajeciunii la legea perceperei taxelor comunale, ci la însuși dreptul de proprietate a vaselor confiscate, și întru cât în procesul verbal de confiscare se arată lămurit că în pivnița debitantului I. Glod s'au găsit 3 vase cu vin, în plus, nedecarate; urmează că judecata nu poate admite a se administra vre-o probă contrarie îndată ce apelantul nu se înscrie în fals contra acestei constatări arătate în procesul verbal, cu toate că chiar unul din agenții care au luat parte la constatarea contra-venienței, ar mărturisi în instanță faptele contrarii celor constatate de ei însiși în procesul ver-

bal, cum este în specie primarul comunei Căbești, căci ar fi a se înscri în fals, ceia ce însă nu declară formal în instanță, și prin urmare acest motiv cată a fi respins ca inadmisibil;

Considerând însă că, în caz când chestiunea de a se ști, dacă în adevăr vinul confiscat este al debitantului I. Glod, sau a lui Gh. Glod, fratele său, ar cădea în competența instanțelor judecătorești a o rezolva, fără a fi necesar a se declara în fals procesul verbal de constatare sau nu, de oare-ce ar fi privită ca o chestiune care este în afară de faptele ce au a constata de visu agenții ce constată contravențiunea la legea perceperei, și dec' ar atrage după sine legalitatea confiscării, discuțiunea existenței însăși a infracțiunii; apoi rezultă cu suficiență, pentru judecată că vinul din cele trei vase, erau puse în pivnița debitantului I. Glod și că chiar dacă ar fi provenit vinul din via lui G. Glod, proprietarul caselor unde este instalat debitul lui I. Glod, însă acest vin era destinat vânzării în acel debit și atât I. Glod cât și G. Glod au căutat ca ajutați de primarul comunei Căbești, să se eschiveze de la plata taxelor comunale, ast-fel să esplică arătările primarului de Căbești în instanță, de și el a constatat contravențiunea; acest primar declară că nu s'a vîndut din cele 3 vase, în stabilimentul lui I. Glod; însă convența se vede tocmai din această declarațiune, căci nu spune cum a constatat aceasta și nici nu putea constata aceasta, căci afară de data constatărei contravențiunii, primarul nu a mai măsurat vinul din cele trei vase; așa că nu putea ști dacă s'a vîndut din el sau nu;

De alt-fel trebuie constatat că G. Glod și I. Glod sunt frați; că I. Glod de și debitant, totuși el nu vinde în acest debit, ci Gh. Glod și soția acestuia, după cum însuși G. Glod arată și în instanță prin avocatul său și înaintea agenților care au făcut confiscarea; că atât la 23 August 1902, când s'a făcut o descindere, cât și la 18 Septembrie când s'a încheiat procesul verbal apelat, I. Glod nu a fost găsit în localul de debit, ci G. Glod și soția acestuia care singuri locuiesc în localul debitului, în niște camere din curte, pe când I. Glod locuiește într'o altă casă din sat; că unite toate acestea, dovedite cu însăși mărturisirea lui G. Glod, cu faptul că G. Glod e consilier și jurat comunal, și deci nu putea să declare comerțul pe numele său, urmează că dacă împreună, G. și I. Glod, au încheiat un contract de locațiune autentic, în care au prevăzut anume că G. Glod să aibă drept la o porțiune de pivniță ca de 2 vase, este că au căutat amândoi, a înlătura plata de taxe comunale pentru vasele confiscate, destinate în realitate, consumațiunii în debitul lui I. Glod și pentru ca să aibă fabricată o probă cu care să înlătore efectele unei confiscățiuni și amendări; că prin urmare toate aceste fapte fiind niște presupțiuni care au destulă greutate și putere pentru a dovedi probabilitatea; și într'u cât pentru stabilirea acestui fapt, este admisibilă proba cu martori, urmează că sunt admisibile și presupțiunile; că prin urmare rămâne dovedit că G. Glod și I. Glod au avut în pivnița localului de băuturi trecut pe numele lui I. Glod, trei butoaie cu vin, două vase alb și $\frac{1}{2}$ vas cu vin roș, destinate consumațiunii din debit, fără ca să se fi făcut declarațiunile necesarii și să plătească taxele convenite comunei Căbești și prin urmare și din acest punct de vedere apelul urmează a fi respins; că întru-cât se dovedește că atât I. Glod cât și G. Glod au pus în pivnița din debitul declarat pe numele lui I. Glod cele trei vase cu vin, este indeferent chiar a cui erau, de la cine au provenit vasele confiscate destul că nu au făcut declarațiune în formă la primărie pentru a plăti, taxele convenite, pentru ca să existe contrabandă; și chiar dacă ar fi fost numai încercare de a ține acel vin pentru vînzare în debit, pentru că această tentativă să constituie un fapt de contrabandă conforma art. 66 legea vămilor, 8 legea perceperei și 96 din regulamentul acestei legi;

Văzând că pe lângă acest motiv de fond, apelantul invoacă trei motive de nulitate a procesului-verbal și anume: 1) procesul-verbal nu este dresat de doi agenți, competenți, ci numai de un sub-prefect de oare-ce primarul de și au sub scris procesul-verbal, însă el numai cât a asistat; — 2) procesul-verbal trebuia aprobat de primărie, însă s'a aprobat numai confiscarea, prin procesul-verbal de confiscare și amendă; — 3) I. Glod nu a fost somat conform art. 108 și nici nu se află în copie somațiunea de chemare a lui I. Glod, atașată la dosar, conform art. 112 din regulamentul de percepere.

Asupra primului motiv:

Văzând că potrivit art. 105 No. 2 din regulamentul de percepere a taxelor comunale, sunt în drept de a constata infracțiunile la legea de percepere, toți agenții poliției administrative și judeciare, că în specie sub-prefectul plășei și primarul comunei unde s'a constatat contravențiunea; că această constatare pentru a avea puterea legală, va trebui să fie făcută de cel puțin doi din funcționarii desemnați de art. 105, care vor semna împreună procesul-verbal relativ;

Văzând că, în specie, agenții care au constatat contravențiunea au competența fiind agenți administrativi, primarul comunei și sub-prefectul plășei; că prin faptul că la începutul procesului-verbal de constatare se zice: «Noi sub-prefectul asistat de primarul comunei Căbești» nu se poate trage concluzia că cel care a constatat contravențiunea a fost numai sub-prefectul, iar primarul numai cât ar fi asistat pe sub-prefect, căci imediat după acestea, se adaugă în procesul-verbal cuvintele;

«Transportându-ne . . . m'am adresat» deci amândoi, care și semnează procesul-verbal, dar ceia ce este decisiv în a hotări că amândoi acești agenți au constatat contravențiunea, este că în acest proces-verbal pe pagina 2-a jos se arată că: «Noi N. Simionescu sub-prefectul plășei Corod Pereschiv și I. Stegariu primarul comunei Căbești . . . avînd în vedere . . . cantitatea de vin în plus, aflată în pivnița unde debitantul I. Glod a declarat comerțul său de băuturi spirtoase; avînd în vedere că această cantitate în plus nu a fost declarată autorității comunale spre verificare și achitarea legiuitei taxe etc., dispunem etc.»; prin urmare se arată lămurit că sub-prefectul și primarul au făcut constatarea contravențiunii de față și prin urmare motivul de nulitate invocat, bazat pe faptul că constatarea s'ar fi făcut numai de un singur agent competent, nu de doi, este a se respinge ca ne întemeiat.

Asupra celui de al doilea motiv:

Văzând că potrivit art. 115 din regulamentul de percepere, procesele verbale de constatare a contravențiunii se vor trimite Primăriei, care în termen de 5 zile, va decide dacă să cuvine a 'i da urmare sau nu; decisiune care nu va purta de cât asupra condamnațiunilor civile, confiscățiunea și amenda ce infracțiunea atrage după dînsa; că însă Primăria nu va opri efectele procesului-verbal de cât în cazurile de omisiune a vre uneia din formalitățile esențiale prescrise pentru constatarea infracțiunilor și exces de putere din partea funcționarilor care au procedat la confiscare, potrivit art. 187 legea vămilor și 8 din legea perceperei taxelor comunale; că prin urmare aprobarea Primăriei este faptul, distinct de procesul-verbal, a unei instanțe chemată a judeca infracțiunea și deci această aprobare nu face parte din procesul-verbal de constatare și rezultă de aici că chiar dacă ar fi necompletă sau nereglată această aprobare, ea nu atrage după sine, însuși nulitatea procesului-verbal; că acesta nu poate fi declarat nul de cât dacă să dovedește lipsa vre uneia din formalitățile esențiale arătate în art. 104 și urm. din regulamentul de percepere, sau când nu ar fi fost trimis spre aprobare, în 24 ore după încheierea lui, iar Primăria nu s'ar fi pronunțat în termen de 5 zile;

Văzând însă că Primăria com. Căbești a aprobat confiscarea celor trei vase; că procesul verbal i s'a trimis în ziua încheierii lui și Primăria s'a pronunțat la 22

Septembrie 1902, deci în mai puțin de 5 zile, urmează că și acest motiv trebuie să fie respins ca ne fondat.

Asupra celui de al treilea motiv :

Văzând că potrivit acestor texte de lege, trebuie a se deosebi cazul când făptuitorul infracțiunii este present și cazul când este absent, în momentul constatării infracțiunii, în primul caz, făptuitorul va fi somat de a asista la redacțiunea procesului-verbal și de a semna acest act împreună cu acei care îl vor redacta și în caz când făptuitorul refuză de a semna acest act, se va face mențiune de refuzul său în procesul-verbal și această mențiune va ține loc de prezența infractorului ; în caz când făptuitorul primește a asista, i se va ceti procesul-verbal și va fi invitat a semna, făcându-se mențiune despre refuzul de a semna sau că nu știe carte, emițându-i-se și o copie conformă cu originalul. În al doilea caz — când făptuitorul este absent, — copia se va afișa la ușa biuroului în 24 oare de la încheierea procesului-verbal; că prin urmare, în caz când făptuitorul lipsește, el nu va fi nici somat și nici nu se putea legifera că în acest caz să fie somat, căci nu se poate soma cel ce lipsește — în înțelesul legii de față — și ar fi fost a se cere imposibilul ; de aceea față cu cel absent, este suficientă afișarea procesului-verbal în 24 oare de la redactarea lui ;

Văzând că, în specie, prin procesul-verbal de constatare a contravențiunii se arată că I. Glod, a fost absent la redactarea procesului-verbal și constatarea infracțiunii ; că o copie de pe procesul-verbal s'a afișat la localul primăriei Căbești, cum se arată prin certificarea făcută de primarul și notarul comunei Căbești în josul procesului-verbal ; că prin urmare fiind îndeplinite și aceste formalități, urmează că și cel de al treilea motiv de nulitate a procesului-verbal să fie respins ca ne întemeiat și prin urmare să se respingă însuși apelul ;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

Judecător (s) Gh. L. Dimitriu.

JUDECĂTORIA OCOLULUI III IAȘI

Audiența de la 6 Septembrie 1903

Sura Kirschen cu M. Himelbrandt și M. Bărbuță

Convenție.—Peșitorii de căsătorie.—Onorarii.

Terțiul mijlocitor al unei căsătorii are drept, în caz de izbândă, la onorariul stipulat și la despăgubirea sa de cheltuielile făcute în acest scop.

S'a ascultat d-l avocat Lascăr Antoniu din partea reclamantei, iar din partea pârâșilor pe d-l D. Botez.

Judecata,

Asupra incidentului rădicat că convențiunea ce reclamanta pretinde să fi avut cu pârâșii ar fi fără efect, fiind ilicită și contrară ordinei publice ;

Dacă, în genere, ori-ce persoană care și prestează serviciile sale pentru încheierea unui contract, este în drept a cere răsplata muncii sale, în caz de izbândă ; apoi, acest drept îl are în toate cazurile, întru-cât munca sa a fost cinstită și folositoare părților, în interesul cărora a lucrat și, deci, și în cazul în care a slăruit în vederea contractării unei căsătorii ;

Obiecțiunea ce se aduce, că contractul de căsătorie, fiind un contract *sui generis*, intervențiunea unei terții persoane ar fi un fapt ilicit, este cu totul netemeinică ; căci, dacă în acest contract, voința părților trebuie să se manifeste în mod liber, aceeași libertate de voință trebuie să existe și la încheierea celorlalte contracte în genere, și nu se poate concepe cum o intervențiune oare-care, licită în toate cazurile, ar fi nelicită când e vorba de contractul de căsătorie ;

Posibilitatea unor intervențiuni interesate, care să altereze până la un punct voința părților contractante, există pentru toate contractele în genere, și cu toate acestea, nimene nu consideră intervențiunea unui terțiu ca un fapt ilicit, și aceasta cu drept cuvânt ; căci o simplă eventualitate nu e suficientă spre a anula un contract ; și soluțiunea aceasta, logicamente este adevărată și pentru contractul de căsătorie, ca și pentru toate celelalte contracte.

În afară de considerațiunile de mai sus, faptul unei intervențiuni străine, intrat în moravurile noastre, nu prezintă nimic de imoral ; căci mijlocirea unui terțiu, care lucrând în mod cinstit și leal, procură informațiuni exacte, întâlniri cuviincioase și cunoștința mai de aproape între două familii, aduce reale servicii, a căror răsplată cerând-o, nu i se poate opune excepțiunea că intervențiunea sa ar fi fost ilicită și imorală ; când imoralitatea mai ușor se poate găsi din partea acelora care, folosindu-se de serviciile sale, îi tăgăduesc dreptul la o răsplată ;

În fine, faptul că meseria aceasta de *conciliator nuptiarum* nu ar fi prevădută de nici-o lege, nu poate motiva respingerea de plano a acțiunii, după cum se exprimă Curtea noastră supremă, și însăși concesiunea ce o fac susținătorii sistemului contrar, în frunte cu Laurent (XVI. No. 150), că proxeneții ar avea dreptul a cere restituirea sumelor debursate de ei, e o dovadă mai mult că opiniunea ce am adoptat este cea mai juridică ; de oare-ce, dacă intervențiunea unui terțiu în un contract de căsătorie ar fi un fapt ilicit, nici restituirea sumelor cheltuite de el nu ar trebui să'i fie admisă, ea derivând din un fapt nepermis și contrar moralei publice. (În acest sens: Baudry et Barde, *Oblig.*, t. I, No. 311 ; Cas. rom. S-a I din 1897, decizia din 10 Ianuarie și trib. Ilfov, decizii publicate și adnotate în Sirey, anul 1901, 4, p. 37 de d-l D. Alexandresco ; *Idem*, D. Alexandresco în *Dreptul* din 1899, No. 63 și în *Curierul Judiciar*, No. 69 din 1902, etc.)

Ast-fel fiind, finea de neprimire propusă de pârâși cată a fi respinsă.

Judecător (s) Cozlovian.

Observație.— Chestiunea de a se ști dacă starostii de căsătorii sau *peșitorii (proxeneta)*, după cum îi numește vechea noastră legiuire, au, sau nu, dreptul la onorariul convenit, sau, în lipsă de o anume convenție, la o sumă apreciată de tribunale, este controversată. Cu toate acestea, instanțele noastre judecătorești, de la judecătorii de ocoale până la Curtea de casație, consideră, cu drept cuvânt, o asemenea convenție ca validă. O singură notă discordantă s'a produs în această privință, și anume: o carte de judecată, foarte bine motivată, a judecătoriei ocol. II din Ploești (1). Distinsul nostru fost elev și actual colaborator la acest ziar, d-l Ștefan Scriban, autorul acestei din urmă hotărâri, s'a lăsat a fi înriurit de teoria ruginită a lui Laurent. Sentința judec. ocol. III din Iași, ce publicăm astăzi, dovedește însă foarte bine, de și în puține cuvinte, că singura soluție juridică este cea admisă de majoritatea instanțelor noastre judecătorești. Nu vom reproduce argumentele pe care ne-am întemeiat altă dată spre a sprijini această soluție, pentru-că

(1) *Curierul Judiciar* din 1902, No. 82, p. 684.

ele se pot vedea în monografiile noastre anterioare (2).

Vom reproduce însă câte-va cuvinte dintr'un raport foarte substanțial, făcut înaintea Curții de casație din Franța, de consilierul *Laborie*: «In ce oare bunele moravuri și ordinea publică ar fi ele periclitare prin faptul că un intermediar ar apropia două familii care nu se cunosc, după ce el ar fi dat mai întâi fie cărei din ele informațiile utile ce le interesează? Nu este oare mai nemerit ca examinarea tuturor condițiilor dictate de interes și de bună cuviință să precedeze primele relații ale viitorilor soți, spre a înlătura de mai înainte pedicile care, câte-odată alterează din capul locului afecțiunea lor reciprocă, devenind adesea-orî o cauză de ură și de desordine între ambele familii. Asemenea lucruri nu se petrec oare în toate zilele, și cele mai multe căsătorii nu se contractează prin mijlocirea unui intermediar?» (3)

Recitind acest frumos document, din care am reprodus numai câte-va rânduri, ne-am convins odată și mai mult cât de defectuoasă este legea noastră, care nu impune judecătorilor de la Casație să atingă într'un raport amănunțit chestiile de drept ce fac obiectul recursului. Judecătorii ar trebui, ce e dreptul, să munciască mai mult de cât astăzi și să nu să mărginească a arăta dacă recursul este, sau nu, în termen; dacă el este motivat, sau nemotivat; dacă recurentul a satisfăcut, sau nu, legea timbrului, etc.; însă câte foloase nu s'ar trage dintr'un raport, care ar examina chestiile de drept în mod doctrinal?

Cu toate defectele legii, se fac și la noi uneori, însă foarte rar, raporturi care iesă din obiceiul comun (4). *Apparent rari nantes in gurgite vasto.*

În fine, vom observa că cartea de judecată mai sus reprodusă s'a desbărat de vechia rutină și de modul franțuzesc de a redacta hotărârile. În adevăr, în această carte de judecată, clară și concisă, așa cum trebuie să fie orî-ce hotărîre, nu se vede nici un «considerând», nici-un «având în vedere», de care une-orî judecătorii noștri abuzează. Chestiunea de drept este bine expusă, în forma unei monografii, după modelul hotărîrilor nemțești și câte-odată a acelor italienești, fără multe motive,

care câte odată îngreue stilul și fac hotărîrea aproape neinteligibilă. După autoritățile ce citează, se vede că redactorul hotărîrei și-a dat osteneala de a studia controversa și de a o examina mai de aproape, căutând soluția cea mai juridică și pronunțându-se, după o chibșuință matură, în deplină cunoștință de cauză. Aceasta îi face onoare.

D. Alexandresco.

BIBLIOGRAFII

Compendio di scienza delle finanze, este titlul unei scrieri de 460 pagini, pe care o primim la redacție; datorit penei d-lui M. Santoro avocat în Bari (Italia).

Opera d-lui Santoro este de o valoare netăgăduită și ca studiiu practic al finanțelor ca știință și ca istorie a finanțelor. Autorul, după ce prin introducțiune face un studiiu sumar istoric despre finanțele popoarelor antice și celor moderne, apoi împarte studiiul său în trei părți.

În prima parte se ocupă de cheltueli, unde dominat autorul de ideia istorică, face mai înteiu istoricul cheltuielilor publice. Apoi se ocupă de clasificățiunea lor.

În partea a doua, cea mai importantă din lucrarea d-lui Santoro, este vorba de venituri și cu această ocazie autorul se ocupă de imposibile directe, indirecte, generale, vamă, etc. Un studiiu deosebit și plin de multe învățăminte conține această parte a lucrării d-lui Santoro. Într'un număr viitor, vom face un studiiu critic a restei părți referitoare la imposibile.

În partea a treia, autorul tratează despre administrațiunea financiară; adică despre personalul financiar, bilanș, stat, control, responsabilități, etc.

Și fiind că este vorba de personalul Ministerului de finanțe, dăm aci ca curiositate numărul și apunțamentele acestui personal în Italia.

Personalul Ministerului de finanțe din Italia, se compune din 26.773 de funcționari, plățiți cu 35.734.660 lei, asupra unui budget care se ridică după prevederile anului 1902-1903 la un miliard 685.144.580 și 85 bani. Imposibilele directe produc în Italia aproape 600 de milioane.

În fine pentru cine vrea să facă un studiiu asupra finanțelor, se poate servi cu succes de opera d-lui Santoro.

Lucrarea se poate cumpăra pe 3 lei de la autor Cav. Avv. Michele Santoro. Via Argiro No. 59.

Bari delle Puglie

Cesar

A apărut vol. III din **Codul civil Român**, de d-l profesor C. Nacu.

Acest volum coprinde partea cea mai importantă a materii și anume:

Contractul de căsătorie, vânzarea, schimbul, contractul de locațiune, contractul de societate, mandatul, comodatul, împrumutul, depositul și sequestrul, contractele așgătorii, fidejusiunea (cauțiunea), amanetul, anticresa, transacțiunea, privilegiile și ipotecile, expropriațiunea silită și prescripțiunea, cum și un resumat al tuturor materiilor cuprinse în toate trele volumele, foarte important și detaliat, după care se poate ușor și cu folos utiliza întreaga lucrare.

De vânzare la *Redacția acestui ziar*. Comandele se vor trimite pe adresa d-lui Codreanu

Prețul 12 lei

(2) Veđi *Dreptul* din 1899, No. 63 (observații asupra unei sentințe a Trib. Ilfov, și *Curierul Judiciar* din 1902, No. 69 (observații asupra unei sentințe a Trib. din Nivelles). Veđi și t. V a *Comentariilor* noastre, p. 142, 143, nota 2. Se poate, de asemenea, consulta în această privință nota ce a.m. publicat în *Sirey*, anul 1901, partea 4 (jurisprudență străină), pag. 37.

(3) Veđi acest însemnat raport în *Sirey*, 55. 1. 339 și în *D. P.* 55. 1. p. 148.

(4) A se vedea raportul amicului nostru, D-l Ciru Oeconomu, publicat în *Curierul Judiciar* din anul 1902, No. 48.